

**KAMMARRÄTTEN
I JÖNKÖPING**
Avdelning 1:3

DOM

2016-03-24
Meddelad i Jönköping

Mål nr 2484-15

KLAGANDE

Fukt & Saneringsteknik i Norrköping AB, 556575-2622
Smedbygatan 2
603 61 Norrköping

Ombud: Advokaten Madeleine Sifvert och jur.kand. Marion Kronberg
Advokatfirman Nova AB
Box 55996
102 16 Stockholm

MOTPARTER

1. Hyresbostäder i Norrköping AB, 556064-5847
Box 2330
600 02 Norrköping

2. Ocab i Norrköping AB, 556685-6885
Fjärilsgatan 48
603 61 Norrköping

Ombud: Advokaten Henrik Willquist
Advokatfirman Lindahl KB
Box 1214
251 12 Helsingborg

KONKURRENSVERKET	
2016 -03- 2 9	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Linköpings dom den 4 september 2015 i
mål nr 1606-15, se bilaga A

SAKEN

Överprövning av upphandling enligt (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Kammarätten avslår Ocab i Norrköping AB:s yrkande om avvísning av den av Fukt & Saneringsteknik i Norrköping AB:s åberopade nya omständigheten.

- Klaganden/ombudet
- Motparten/ombudet
- Försäkringskassan
- Förvaltningsrätten
- Socialstyrelsen
- KKV**

- För kännedom
- För åtgärd
- För delgivning
-

Dok.Id 183598

Postadress
Box 2203
550 02 Jönköping

Besöksadress
Slottsgatan 5

Telefon
036-15 68 00 (vx)
E-post: kammarrattenijonkoping@dom.se
www.kammarrattenijonkoping.domstol.se

Telefax
036-16 19 68

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

2. Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och visar målet åter till förvaltningsrätten för prövning i enlighet med vad som framgår av skälen för avgörandet.

Kammarrättens interimistiska beslutet upphör därmed att gälla.

YRKANDEN M.M.

Fukt & Saneringsteknik i Norrköping AB (Saneringsteknik) yrkar att kammarrätten undanröjer förvaltningsrättens dom och förordnar att anbudet från Saneringsteknik ska beaktas vid utvärderingen. Saneringsteknik motsätter sig bifall till Ocab i Norrköping AB:s (Ocab) yrkande om avvisning.

Hysesbostäder i Norrköping AB (Hysesbostäder) motsätter sig bifall till överklagandet.

Ocab motsätter sig bifall till överklagandet och yrkar att Saneringstekniks nya omständighet ska avvisas. Om kammarrätten inte avvisar omständigheten yrkar Ocab att kammarrätten återförvisar frågan till förvaltningsrätten för bedömning.

VAD PARTERNA ANFÖR

Saneringsteknik

Saneringsteknik hänvisar till vad bolaget anfört i förvaltningsrätten samt tillägger i huvudsak följande.

Saneringsteknik ville schematiskt visa hur deras underentreprenör arbetar med företaget och därför finns Fredrik Axelsson med i organisationsschemat. Detta har inte med arbetsledningen att göra, då denna sköts uteslutande av Saneringsteknik. Enbart cv för de anställda som åberopas för att uppfylla kravet ska bifogas anbudet. Fredrik Axelsson har aldrig utgjort en resurs i aktuellt uppdrag och därför har hans cv inte givits in.

Förvaltningsrättens tolkning av aktuellt krav vad avser cv och organisationsschema är inte korrekt. I förfrågningsunderlaget står inte att samtliga personer som anges i organisationsschemat måste ge in sina cv. Dessa två

krav ska läsas separat och kravuppfyllelse för respektive krav har inte något med det andra kravet att göra.

Det strider mot proportionalitetsprincipen att förkasta bolagets anbud. Kravet har inte den innebörd som förvaltningsrätten gör gällande. Saneringsteknik har offererat tillräckligt med personal, inom respektive kategori, för att bolaget ska anses ha uppfyllt kraven i AFB.52, varvid skiljaktigheten avseende cv för ytterligare en person som visserligen finns med i organisationsschemat, men som inte offererats för utförandet av uppdraget, inte kan stå i proportion till följden att förkasta anbudet.

Ocab kan inte anses lida skada, eftersom bolagets anbud inte uppfyller samtliga krav i upphandlingen på sätt som utvecklas nedan. En allmän princip är att nya omständigheter får anföras hos kammarrätten, om det inte leder till att saken blir en annan än den som prövats av förvaltningsrätten. Det som ska bedömas är därmed om de nya omständigheter som Saneringsteknik åberopar i kammarrätten innebär att saken ändras. Så är inte fallet. Kammarrätten ska pröva om Hyresbostäder har brutit mot LOU genom att anta Saneringstekniks anbud och om Ocab har lidit skada, vilket motsvarar den sak som förvaltningsrätten haft att pröva.

Av det organisationsschema som Ocab givit in, framgår att Peter Andersson är angiven som vd, men i hans cv anges att han är arbetsledare. Uppgifterna i organisationsschemat stämmer inte med vad som anges i hans cv. Elin Stefansson och Joakim Larsson ska fungera som arbetsledare enligt organisationsschemat. Detta framgår inte av deras cv:n. Det framgår inte heller av organisationsschemat vilken yrkeskategori respektive personal åberopas för. I organisationsschemat nämns ytterligare personer vars cv:n saknas. Det går enbart att utläsa personalens yrkeskategori tillsammans med respektive personals cv.

Den brist som Ocab gjort gällande och sedan fått gehör för i förvaltningsrätten avser inte motsvarande situation som den som Saneringsteknik gör gällande. Fredrik Axelsson har aldrig utgjort en resurs som var avsedd för aktuellt uppdrag, varför (i enlighet med kravet) hans cv aldrig gavs in.

Hysesbostäder

Hysesbostäder accepterar förvaltningsrättens dom.

Ocab

Ocab hänvisar till vad bolaget anfört i förvaltningsrätten samt tillägger i huvudsak följande.

Saneringsteknik gör först i kammarrätten en invändning om proportionalitet. Det var förenligt med proportionalitetsprincipen att förkasta Saneringstekniks anbud. Det aktuella kravet är inte utan funktion.

Den av Saneringsteknik åberopade omständigheten att Ocab inte uppfyller skaderekvisitet är en ny omständighet som inte åberopats av Saneringsteknik i förvaltningsrätten. Avgörandet HFD 2013 ref. 5 avser inte de omständigheter som är aktuella i målet. Mål enligt LOU är av tvistemålsliknande karaktär. Domstolen är inte bunden av parternas yrkanden, men väl av de omständigheter som part åberopat. Varje felpåstående får normalt anses ge upphov till en ny sakfråga. Saken blir således förändrad, då förvaltningsrätten endast skulle pröva huruvida Saneringsteknik uppfyller kraven. Det är inte samma sak att kammarrätten därutöver prövar huruvida Ocabs anbud uppfyller kraven. Nya omständigheter som åberopas först i kammarrätten och som ger upphov till nya frågor ska avvisas.

Möjligheten för en kammarrätt att beakta nya omständigheter bör begränsas av instansordningsprincipen. Ocab riskerar genom Saneringstekniks pro-

cessföring att invändningen endast kommer att prövas av en instans, utan Ocabs förskyllan. Saneringsteknik har inte anfört någon giltig ursäkt för att bolaget först i kammarrätten ska få anföra nya omständigheter. Om inte omständigheterna avvisas bör målet återförvisas till förvaltningsrätten.

Under rubriken "arbetslivserfarenhet" framgår att Peter Andersson är ägare/vd/projektchef. Uppgifterna i organisationsschemat överensstämmer med vad som anges i hans cv.

Det framgår tydligt av det ingivna organisationsschemat, genom strecken i olika färger, vilken yrkeskategori respektive personal åberopas för. Förfrågningsunderlaget innehåller inget krav på att det ska framgå av de offererade personernas cv:n att de är arbetsledare inom sin yrkeskategori. Varken Elin Stefansson eller Joakim Larsson avses att användas som arbetsledare i detta uppdrag. Samtliga cv:n för personer som omfattas av anbudet har givits in. Om det skulle anses föreligga någon brist är den irrelevant och oväsentlig och därmed är det oproportionerligt att utesluta Ocab på grund av denna brist.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten instämmer i förvaltningsrättens bedömning att uppgifterna om arbetsledare i Saneringstekniks organisationsschema innebär att Fredrik Axelsson är arbetsledare och att kravet att anbudsgivare ska bifoga cv för arbetsledare inte är uppfyllt. Kammarrätten anser vidare att kravet är proportionerligt. Saneringstekniks anbud borde således rätteligen ha uteslutits från upphandlingen.

En förutsättning för att en domstol ska kunna besluta om ingripande är att någon av de principer som anges i 1 kap. 9 § LOU har trätts för när och att den anbudsgivare som ansöker om överprövning, i det här fallet Ocab, har lidit eller riskerat att lida skada. Ocab ska alltså ha lidit skada på

grund av att Hyresbostäder brutit mot LOU genom att beakta Saneringstekniks anbud trots att anbudet borde ha uteslutits.

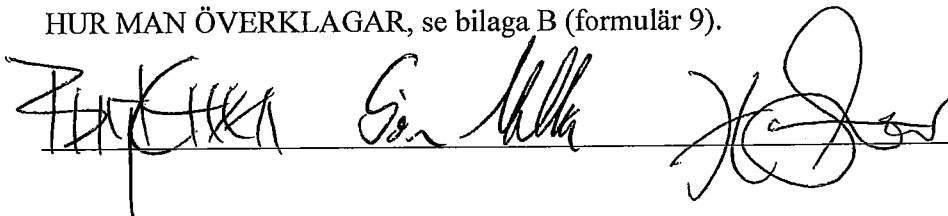
Saneringsteknik har först i kammarrätten invänt att Ocab inte kan anses ha lidit skada, eftersom Ocab inte heller uppfyllt de aktuella kraven och att även Ocabs anbud därför rätteligen borde ha uteslutits. Ocab har yrkat att Saneringstekniks nya omständigheter ska avvisas.

Nya omständigheter får anföras i kammarrätten om det inte leder till att saken blir en annan än den som har prövats av förvaltningsrätten (se HFD 2013 ref. 5). De nya omständigheter som Saneringsteknik har anført i kammarrätten kan enligt rättens mening inte anses innebära att saken har ändrats. Någon giltig ursäkt för att omständigheterna inte tidigare har åberopats krävs inte heller. Kammarrätten finner därför inte skäl att avvisa den nya omständigheten.

De invändningar som Saneringsteknik framfört, att Ocab inte uppfyllt samtliga krav i förfrågningsunderlaget och att Ocab därför inte lidit skada, har inte åberopats i förvaltningsrätten och har därför inte heller tidigare prövats i processen. Instansordningsprincipen talar mot att prövningen görs av kammarrätten som första instans (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom den 14 november 2013 i mål nr 4224-13). Mot bakgrund härav bör målet återförvisas till förvaltningsrätten för sådan prövning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 9).

Kammarrättsrådet Bengt Green (ordförande), kammarrättsrådet Göran Mattsson (referent) och tf. kammarrättsassessorn Hanna Shev har deltagit i avgörandet.

Föredragande: Lena Lundblad/LEL

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING**

DOM
2015-09-04
Meddelad i
Linköping

Mål nr
1606-15

SÖKANDE

Ocab i Norrköping AB, 556685-6885
Fjärilsgatan 48
603 61 Norrköping

Ombud: Advokat Henrik Willquist
Advokatfirman Lindahl KB
Box 1214
251 12 Helsingborg

MOTPARTER

Hyresbostäder i Norrköping AB, 556064-5847
Box 2330
600 02 Norrköping

Vinnande anbudsgivare

Fukt & Saneringsteknik i Norrköping AB, 556575-2622
Smedbygatan 2
603 61 Norrköping

SAKEN

Överprövning av upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten beslutar att Hyresbostäder i Norrköping AB:s upphandling av ramavtal avseende saneringsarbeten (dnr 3/2014) får avslutas först sedan rättelse gjorts. Rättelsen ska bestå i en ny anbudsutvärdering där anbudet från Fukt & Saneringsteknik i Norrköping AB inte beaktas.

Dok.Id 207768

Postadress
Box 406
581 04 Linköping

Besöksadress
Brigadgatan 3

Telefon
013-25 11 00

E-post:
forvaltningsratten@linkoping.dom.se

Telefax
013-25 11 40

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Hyresbostäder i Norrköping AB (Hyresbostäder) genomför upphandling av ramavtal gällande saneringsarbeten, dnr 3/2014. Upphandlingen genomförs som ett öppet förfarande med utvärderingsgrunden lägsta pris. De tre anbudsgivare som lämnat anbud med lägst sammanlagt pris kommer att antas som ramavtalsleverantörer. Rangordning kommer att ske utifrån anbudspris.

Den 26 april 2014 meddelade Hyresbostäder tilldelningsbeslut enligt vilket Ocab i Norrköping AB (Ocab), Torpheimer Fastighetssystem AB (Torpheimer) och Haga R.O.T. Service i Norrköping AB tilldelades ramavtal enligt fastställd avropsordning. Fukt & Saneringsteknik i Norrköping AB (Saneringsteknik) ansökte om överprövning av upphandlingen hos Förvaltningsrätten i Linköping.

I dom den 20 oktober 2014 i mål nr 3949-14 förordnade förvaltningsrätten att upphandlingen inte fick avslutas förrän rättelse skett på så sätt att Saneringstekniks anbud inte skulle uteslutas från utvärdering på den grunden att bolaget lämnat ett onormalt lågt pris enligt 12 kap. 3 § LOU.

Hyresbostäder har den 2 mars 2015 meddelat ett nytt tilldelningsbeslut enligt vilket Saneringsteknik, Ocab och Torpheimer tilldelats ramavtal med denna rangordning.

YRKANDEN

Ocab ansöker nu om överprövning av upphandlingen och det nya tilldelningsbeslutet med yrkande om att förvaltningsrätten ska förordna att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse skett på så sätt att en ny

utvärdering genomförs varvid Saneringstekniks anbud inte beaktas. Ocab framhåller också att det finns en grund för att upphandlingen ska göras om.

Hysesbostäder och Saneringsteknik anser att ansökan ska avslås.

VAD PARTERNA SAMMANFATTNINGSVIS ANFÖRT

Ocab

Möjlig brist avseende anbudets dokumentation

Av Saneringstekniks anbud framgår att bolaget har ett samarbete med ÖSAB, som således är en underentreprenör till Saneringsteknik.

Av förfrågningsunderlagets punkt *AFB.52 d och e, Personal-, kapacitet- och kompetenskrav* framgår att vald anbudsgivare ska ge in utförliga cv för de anställda. För det fall anbudsgivaren avser att anlita underentreprenör ska kopia av kontrakt biläggas samt att alla dokument som avser anbudsgivaren även ska ges in för underentreprenören.

Ocab har inte tagit del av dokument som avser cv för ÖSAB, kontrakt mellan ÖSAB och Saneringsteknik eller cv för ÖSAB:s anställda som åberopas i det till anbudet bifogade organisationsschemat. Ocab ställer sig frågande till huruvida dessa dokument gavs in tillsammans med anbudet. För det fall dessa dokument inte har bifogats till anbudet uppfyller Saneringstekniks anbud inte uppställda skall-krav i denna del.

Avsaknad av relevant asbestutbildning för arbetsledare

Saneringstekniks samarbete med ÖSAB innebär, såvitt nu är i fråga, att ÖSAB är en underentreprenör till Saneringsteknik i de fall som avser

asbestsanering. Beställningar av asbestsanering under avtalstiden ska ställas till Stefan Lindqvist som är arbetsledare på Saneringsteknik.

Av Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om asbest 2006:1 (AFS 2006:1) 19 § framgår följande.

”Den som leder och den som utför arbete med asbest eller asbesthaltigt material skall ha genomgått sådan utbildning om asbest som minst omfattar avsnitt om asbestens egenskaper, hälsoeffekter, förekomst, skyddsåtgärder, nödfallsåtgärder, handhavande av personlig skyddsutrustning, arbetsmetoder, kontrollåtgärder, avfallshantering, saneringsåtgärder samt bestämmelser om medicinska kontroller.”

Kravet på utbildning gäller således såväl den som ska utföra arbete som den som leder detsamma. Stefan Lindqvist måste således ha genomgått relevant asbestutbildning.

Av 36 § följer att den som leder eller utför arbete med rivning av byggnad, byggnadsdel, teknisk anordning eller del av sådan anordning som innehåller asbest eller asbesthaltigt material ska ha genomgått *särskild utbildning* som ska kompletteras minst vart femte år. Den särskilda utbildningen för asbest innefattar bl.a. utbildning för arbetsledare i ansvarsfrågor, samordningsåtgärder och riskbedömning.

Vidare framgår av kommentaren till 7 § att en beställare/inhyrare, i detta fall Saneringsteknik, ansvarar för att den inhyrda arbetskraften motsvarar en arbetsgivares arbetsmiljöansvar. Eftersom ÖSAB kommer att utföra arbeten med asbest som underentreprenör till Saneringsteknik är det Saneringstekniks arbetsledare som ska leda arbetena på arbetsplatsen.

Stefan Lindqvist har inte efterfrågad utbildning som avser asbest. Skallkravet som avser arbetsledarens erfarenhet kan därför inte anses vara uppfyllt (huruvida ÖSAB möjligen kan ha anställda med relevant utbildning är i detta sammanhang ovidkommande).

Hyresbostäder påstår i yttrande till rätten att Ocab skulle ha blandat samman kraven på en arbetsledare och asbestsanerare. Detta bestrids av Ocab. Hyresbostäder introducerar i överprövningsprocessen begreppet ”övergripande arbetsledare” vilket inte återfinns någonstans i förfrågningsunderlaget. Hyresbostäder menar att den som är ”övergripande arbetsledare” för asbestsanerarna inte behöver ha vare sig utbildning eller erfarenhet av asbestsanering. Detta står i strid med AFS 2006:1.

I Saneringstekniks anbud finns inte uppgift om annan person som skulle kunna vara arbetsledare än ovan nämnda Stefan Lindqvist och för ÖSAB:s del Fredrik Axelsson. Det uppfattas som ostridigt i målet att ingen av dem har utbildning eller erfarenhet av asbestsanering. Ocab gör gällande att förfrågningsunderlaget måste förstås så att en arbetsledare för asbestsanering behöver ha godkänd utbildning och relevant erfarenhet. Detta är både praktiskt och teoretiskt den rimliga tolkningen, inte minst sett i ljuset av AFS 2006:1. Skulle rätten finna att förfrågningsunderlaget inte ska uppfattas som Ocab gör gällande menar Ocab att förfrågningsunderlaget är otydligt och brister i transparens eftersom såväl Ocab som säkerligen andra aktörer har uppfattat kravbilderna så att den harmonierar med hur arbetet faktiskt ska utföras.

Avsaknad av tillstånd

Principiellt krävs det ett tillstånd för att transportera asbest. Ett sådant tillstånd är alltså i praktiken nödvändigt för att kunna arbeta med asbestsanering. ÖSAB har inte något sådant tillstånd och har heller aldrig haft det.

För det fall en entreprenör arbetar med asbest i mindre omfattning kan det undantagsvis räcka med att entreprenören gör en anmälan till Länsstyrelsen. I sådana fall får entreprenören under giltighetstiden

transportera maximalt 100 kg asbestmaterial *per år* (referens: ett enda badrum har cirka 1 000 kg asbestmaterial). ÖSAB har ansökt om tillstånd hos Länsstyrelsen. Detta gjordes den 13 maj 2009 och gällde t.o.m. den 13 maj 2014. ÖSAB har således inte något tillstånd.

Avsaknad av relevant intyg

Av förfrågningsunderlaget följer att anbudsgivaren ska tillhandahålla två stycken asbestsanerare. För dessa gäller att de ska ha godkänd asbestutbildning enligt AFS 2006:1, att utbildningen ska vara högst fem år gammal samt att giltigt intyg ska bifogas till anbudet.

Kravet följer av AFS 2006:1 36 § som föreskriver att alla som leder eller sanerar asbest eller asbesthaltigt material ska genomgå en repetitionsutbildning vart femte år. Av det av Saneringsteknik ingivna intyget framgår endast att ÖSAB har tillstånd att hantera asbest vid rivning och att intyget är giltigt i hela Sverige t.o.m. den 31 augusti 2016. Det framgår däremot inte att de i anbudet namngivna asbestsanerarna har genomgått godkänd asbestutbildning.

Det förefaller som om Hyresbostäder saknar relevant kunskap kring bl.a. vilka krav som lagstiftaren ställer vid asbestsanering. Det Ocab pekar på är alltså krav som lagstiftaren ställer. Hyresbostäder kan därför inte välja att nonchalera kraven eftersom Saneringsteknik inte kommer att kunna leverera det som bolaget påstår sig kunna leverera (i vart fall inte utan att Saneringsteknik och Hyresbostäder genomför väsentliga förändringar i ett eventuellt avtal).

Om Saneringstekniks organisation

Av till Saneringstekniks anbud bifogat material framgår bl.a. följande. Arbetsledare och kontaktperson hos Saneringsteknik är Stefan Lindqvist. Vidare är Anders Almgren och Niklas Sjöberg angivna som vd. Hos Saneringstekniks underentreprenör är Fredrik Axelsson angiven som kontaktperson och arbetsledare.

Enligt uppställt skall-krav i förfrågningsunderlaget ska anbudsgivaren bifoga följande.

”Utförlig företagspresentation inkl. organisationsschema där organisation samt kapacitet/personalresurser redovisas.”

Det organisationsschema som Saneringsteknik bifogat är inte korrekt eftersom det framgår att vare sig Anders Almgren eller Niklas Sjöberg är registrerade som vd i bolaget. Saneringsteknik har därmed brutit mot skallkravet beträffande organisationsschema.

Hyresbostäder synes vitsorda att aktuellt krav har uppställts som ett ”skallkrav”, men försöker bagatellisera betydelsen/omfattningen av kravet. Hyresbostäder argumenterar utifrån att det skulle vara betydelselöst huruvida uppgifterna i den angivna organisationen är korrekta eller inte. Annorlunda uttryckt synes Hyresbostäder mena att kravet är så lågt ställt att varje handling med rubriken ”Organisationsschema” uppfyller kravet. Så kan kravet emellertid inte tolkas. Hyresbostäder är naturligtvis bäst lämpat att ange orsaken till det ställda kravet, men det är rimligt att anta att Hyresbostäder efterfrågar substantiell information om tänkt organisation och inte endast ett papper för sakens skull. I så fall borde kravet inte ha uppställts.

Det är ostridigt att Saneringsteknik de facto har angivit en organisation som är inkorrekt såväl teoretiskt som i praktiken. Det är riktigt att vissa aktiebolag inte har ett krav enligt aktiebolagslagen på att utse en vd, men om och när en vd är utsedd ska detta korrekt anges. Motsatsvis är det ett mycket allvarligt övertramp aktiebolagsrättsligt att påstå sig vara vd om så inte är fallet. Med vd-rollen följer t.ex. viss firmateckningsrätt för löpande förvaltningsåtgärder. En aktör som avser träda i avtal med det aktuella bolaget måste kunna förlita sig på att den som uppträder som vd faktiskt har den kompetens som följer aktiebolagsrättsligt. Att påstå att Anders Almgren och Niklas Sjöberg skulle ha haft rätt att påstå sig vara vd är minst sagt anmärkningsvärt.

Det står klart att Hyresbostäder menar att det saknas krav på att ange vd. Detta är korrekt. Däremot finns det ett krav på att Saneringsteknik ska ange organisation (inkl. uppgift om kapacitet/personalresurser). Saneringsteknik har ostridigt inkommit med en objektivt felaktig organisation och att godta detta utgör ett brott mot såväl transparens- som likabehandlingsprincipen.

Avslutningsvis noteras dessutom att ÖSAB i företagspresentationen har angivit att det sedan 1998 drivs "ensamt" av Ricky Axelsson, vilket inte avspeglas i bolagets organisation där Fredrik Axelsson är angiven som vd.

ÖSAB:s arbetsledare

Ocab hänvisar till organisationsschema avseende Saneringstekniks och ÖSAB:s organisation. Beträffande angiven arbetsledare hos ÖSAB, Fredrik Axelsson, saknas emellertid alla uppgifter kring hans roll som Bas-P och Bas-U samt huruvida han har relevant asbestutbildning. Inte heller har han adekvat ledarskapsutbildning.

Ocab bestrider att Saneringsteknik har bifogat Fredrik Axelssons cv till sitt anbud vilket är ett krav enligt förfrågningsunderlagets punkt AFB.52. Även detta är en grund för uteslutning av Saneringstekniks anbud.

Övrigt beträffande ÖSAB

Som asbetsanerare i ÖSAB anges Reino Andersson, Jim Axelsson och Jacob Stöve. Ingen av dessa personer är dock i dagläget kvar hos ÖSAB.

Ocab vitsordar emellertid att utvärderingen av ett anbud är en ”ögonblicksbild” och att det naturligtvis förekommer att personal byter anställning. Det faktum att samtliga asbetsanerare lämnat ÖSAB åberopas inte som en särskild grund utan ska endast ses som en notering beträffande den faktiska kompetens som återfinns inom Saneringsteknik/ÖSAB.

Otydligt förfrågningsunderlag

Saneringstekniks och Hyresbostäders inställning sammanfaller inte vilket tyder på att förfrågningsunderlaget är otydligt och uppfattas olika av anbudsgivarna. Detta är en grund för att upphandlingen ska göras om.

Skada

Genom att utvärdera Saneringstekniks anbud har Hyresbostäder brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU. Ocab lider eller riskerar att lida skada av detta eftersom bolaget – om utvärderingen genomförts på ett korrekt sätt – skulle ha rangordnats som nummer ett i ramavtalet.

Hyresbostäder

Möjlig brist avseende anbudets dokumentation

Ocab har i målet anført att det kan föreligga brister i Saneringstekniks anbud avseende punkt *AFB.52 d och e, Personal-, kapacitet- och kompetenskrav*. Under denna punkt anges att anbudsgivaren till anbudet ska bifoga utförliga cv för avsedd personal. I de fall anbudsgivaren har för avsikt att anlita en underentreprenör ska även cv för dennes personal bifogas anbudet. Anbudsgivaren ska även till anbudet bifoga underentreprenörskontrakt samt övriga dokument som efterfrågas för anbudsgivaren, även för underentreprenören.

Ocab har den 26 maj 2014 begärt ut samtliga anbud i upphandlingen. Hyresbostäder har i e-postmeddelande ställt frågan till bolaget om det accepterar att få ut de efterfrågade anbuden utan bifogade cv och underentreprenörskontrakt, vilket Ocab accepterade. Detta medför att Ocab inte haft tillgång till anbuden i sin helhet. Saneringstekniks anbud har innehållit de efterfrågade handlingarna (vilka har bifogats Hyresbostäders yttrande till rätten) och Saneringstekniks anbud har således antagits på korrekta grunder då det uppfyller de aktuella kraven på anbudets form och innehåll. Något brott mot likabehandlingsprincipen föreligger därmed inte i detta avseende.

Avsaknad av relevant asbestutbildning för arbetsledare

Saneringsteknik avser att anlita ÖSAB som underentreprenör när det gäller att utföra asbestsaneringar. Samtliga beställningar som ska göras under anbudstiden ska i enlighet med förfrågningsunderlaget ställas till Saneringsteknik. Ocab anför felaktigt att beställningarna ska göras till Stefan Lindqvist som angivits som arbetsledare hos Saneringsteknik.

Hyresbostäder har i sin förfrågan inte angivit att beställningar ska ställas direkt till den i anbudet angivna arbetsledaren, utan till Saneringsteknik som företag.

Det är korrekt att Stefan Lindqvist är angiven som mottagare av "Mail dit Hyresbostäder skickar beställningar under avtalstiden". Hyresbostäder bestrider emellertid att Saneringsteknik i sitt anbud brutit mot något i förfrågningsunderlaget uppställt skall-krav avseende arbetsledaren. Av förfrågningsunderlaget framgår krav på arbetsledare under koden AFB.52 e), under rubriken Arbetsledare:

"Den/De personer som anbudsgivaren avser att använda sig av som arbetsledare i detta uppdrag ska ha minst tre års erfarenhet av arbetsledning vid liknande uppdrag inom branschen. Arbetsledaren ska även ha erfarenhet av att arbetsleda och samordna Underentreprenörer. Anbudsgivare ska i sitt anbud bekräfta att ställda krav uppfylls.

Anbudsgivaren ska även bifoga:

- **Utförligt cv** för arbetsledare som styrker minst ovan angiven erfarenhet."

Denna punkt är det enda relevanta skall-kravet som finns avseende i anbudet angiven arbetsledare. Saneringsteknik uppfyller ställda skall-krav genom att ange Stefan Lindqvist som arbetsledare och ge in det cv som styrker den efterfrågade erfarenheten. Hyresbostäder får också bemöta vad Ocab gör gällande avseende att Stefan Lindqvist helt saknar utbildning inom asbest, men likväl är angiven som arbetsledare. Ocab har här, felaktigt, sammanblandat ovan angivna krav på arbetsledare (koden AFB.52 e) med det specifika krav för asbestsanerare som framgår av förfrågningsunderlaget AFB.52 d) under rubriken "Resurser" och underrubriken "Asbestsanerare". Under sistnämnda rubrik framgår följande:

"Två (2) st. ska kunna tillhandahållas.

De ska:

- ha godkänd asbestutbildning enligt AFS 2006:1. Utbildningen får vara högst fem år gammal. Giltigt intyg ska bifogas till anbudet.
- behärska det svenska språket i både tal och skrift
- ha dokumenterad erfarenhet samt kunna utföra sanering av asbest, där rutiner för andningsskydd, tryckdifferensmätning och klädbyten ska följas.”

Kravet för asbestsanerare ovan är specifikt för just asbestsanerare och de bestämmelser i AFS 2006:1 som Ocab hänvisat till i ansökan om överprövning tar sikte på den som leder eller utför arbete med asbest. Det särskilda kravet för asbestsanerare ska särskiljas från kravet på arbetsledare under koden AFB.52 e). Det är två separata krav som inte ska sammanblandas. Att kraven utgör två skilda krav kan också utläsas av att Saneringsteknik i organisationsschemat angivit en särskild arbetsledare för arbetet med asbestsanering i ÖSAB. Det är självklart att en övergripande arbetsledare inte behöver ha specifik utbildning och erfarenhet av asbestsanering för att leda arbetet. Detta särskilt inte när det angivits att det ska finnas, och i anbudet visas, en särskild arbetsledare för asbestsaneringsarbetet som tillgodoser den delen. Den tolkning av förfrågningsunderlaget och sammanblandningen av skall-krav som Ocab gjort är direkt felaktig. Saneringsteknik uppfyller ställda krav i denna del och Hyresbostäder har inte brutit mot likabehandlingsprincipen genom att utvärdera Saneringstekniks anbud.

Avseende det som Ocab anfört om Bas-P och Bas-U kan Hyresbostäder bara konstatera att detta inte utgjort skall-krav i upphandlingen, varken som krav avseende anbudets form och innehåll eller som krav på anbudsgivarens tekniska och yrkesmässiga kapacitet. Hyresbostäder har således inte heller på den punkten brutit mot likabehandlingsprincipen avseende att kvalificera Saneringstekniks anbud och utvärdera det.

Om ÖSAB:s arbetsledare

Ocab gör gällande att det för den angivna arbetsledaren Fredrik Axelsson saknas uppgifter kring hans roll som Bas-P och Bas-U samt att det saknas uppgifter om huruvida han har relevant arbetsutbildning och adekvat ledarskapsutbildning. De skall-krav som Ocab menar att det föreligger en brist kring motsvaras inte av ett skall-krav i förfrågningsunderlaget. Det saknas i förfrågningsunderlaget krav på att anbudsgivarna ska offerera såväl en person som innehar Bas-P och Bas-U som en person som innehar adekvat ledarskapsutbildning. Avseende att det för arbetsledaren Fredrik Axelsson saknas uppgifter om huruvida han har relevant arbetsutbildning hänvisar Hyresbostäder till det som angivits ovan avseende arbetsledaren Stefan Lindqvist. Kravet på arbetsledare som återfinns i förfrågningsunderlaget under punkten AFB.52 e) utgör det relevanta kravet för en arbetsledare, något som även ÖSAB som underentreprenör uppfyller.

Om anställda hos ÖSAB

Ocab har också framfört att angivna asbestsanerare hos ÖSAB idag inte är anställda i bolaget. Hyresbostäder vill framhålla att de namngivna personerna var anställda hos ÖSAB vid tidpunkten för anbudets lämnande. Den relevanta tidpunkten för när en anbudsgivare ska uppfylla uppställda skall-krav i en upphandling är tidpunkten vid anbudstidens utgång, om inget annat anges i förfrågningsunderlaget (se bl.a. Kammarrättens i Göteborg domar i mål nr 3688-14 och 26-12). Slutligen ska det framföras att det är vanligt förekommande att anställda byter arbetsgivare samt att omständigheten i detta fall varken innebär att ÖSAB brister avseende uppfyllande av något skall-krav eller att det skulle föreligga brister avseende Saneringstekniks kapacitet att utföra de tjänster som upphandlas.

Ocabs invändning är således irrelevant och Hyresbostäder har agerat korrekt genom att ta upp ÖSAB:s anbud till utvärdering.

Om Saneringstekniks organisation

Ocab gör gällande att det organisationsschema som Saneringsteknik har bifogat inte är korrekt eftersom det vid kontroll med Bolagsverket framgår att varken Anders Almgren eller Niklas Sjöberg är registrerad som vd i Saneringsteknik, vilket bolaget har angivit. Det är korrekt att det i förfrågningsunderlaget anges att anbudsgivarna ska bifoga ett organisationsschema. Enligt förfrågningsunderlaget ska av organisationsschemat framgå vilken yrkeskategori respektive personal åberopas i och därtill ska anställningsgrad framgå. Hyresbostäder bestrider dock att organisationsschemat som Saneringsteknik ingivit är inkorrekt på så vis att bolaget skulle ha brutit mot skall-kravet att med anbudet inge ett organisationsschema. Skall-kravet avser ingivande av organisationsschema, inget annat, och detta krav uppfylls av Saneringsteknik. Ocabs invändning tar sikte på en detalj avseende Saneringstekniks ordval, något som är helt utan betydelse för skall-kravets uppfyllande och som över huvud taget saknar betydelse för anbudsgivarens kapacitet, vilket är det som ska prövas utifrån det ingivna.

Dessutom kan det påpekas att det i privata aktiebolag saknas krav på att bolagen ska ha en vd. Enligt 8 kap. 27 § aktiebolagslagen får styrelsen i privata aktiebolag utse en vd att sköta den löpande förvaltningen. Styrelsen avgör om det behövs en vd i bolaget. Det kan tänkas att Anders Almgren och Niklas Sjöberg, som utgör de ordinarie styrelseledamöterna, innehaft rollen motsvarande vd trots att detta formellt inte har registrerats hos Bolagsverket, vilket det dock inte heller finns någon lagstadgad skyldighet att göra enligt ABL. Slutligen kan det poängteras att om Hyresbostäder skulle ha uteslutit Saneringstekniks anbud på den grund som Ocab gör

gällande, så skulle Hyresbostäder ha brutit mot likabehandlings- och proportionalitetsprincipen. Detta då det över huvud taget inte finns något skall-krav i förfrågningsunderlaget på att det av organisationsschemat ska framgå vem som har rollen som vd, om sådan finns.

Närmare om skall-krav

I förevarande fall har Hyresbostäder uppställt skall-krav på anbudets form och innehåll genom att bl.a. kräva att anbudsgivarna ska ge in ett organisationsschema. Vidare har Hyresbostäder uppställt skall-krav på anbudsgivarnas tekniska och yrkesmässiga kapacitet genom att bl.a. uppställa vissa krav på asbestsanerare under koden AFB.52 d) och på arbetsledare under koden AFB.52 e). Samtliga dessa uppställda skall-krav är transparenta och ska tolkas strikt enligt sin ordalydelse. Att t.ex. tolka in specifika krav på utbildning inom asbest i det övergripande kravet på arbetsledare, såsom Ocab har gjort, är inkorrekt och utgör en vidsträckt tolkning som står i strid med förfrågningsunderlagets ordalydelse. De uppställda skall-kraven i förfrågningsunderlaget är varken godtyckliga eller osakliga och strider inte heller mot de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna eller unionsrätten. Det kan därtill påpekas att Hyresbostäder har stor frihet i att välja upphandlingsföremål och att utforma krav kopplade till detta. Hyresbostäder har agerat i enlighet med de grundläggande principerna avseende utformning av förfrågningsunderlaget och uppställande av skall-krav samt i kvalificering och utvärdering av inkomna anbud.

Om Ocabs påstådda skada

Ocab anför att Hyresbostäder brutit mot bl.a. likabehandlingsprincipen då man utvärderat Saneringstekniks anbud och att Ocab då lider eller riskerar

att lida skada av detta då bolaget till följd av detta har rangordnats som nummer två i ramavtalet istället för nummer ett.

Hyresbostäder är av den bestämda uppfattningen att Saneringstekniks anbud rätteligen antagits då anbudet uppfyller samtliga ställda kvalificeringskrav och skall-krav samt innehåller samtliga efterfrågade dokument. Hyresbostäder har således följt de uppställda kraven i förfrågningsunderlaget vid utvärderingen av anbuden. Det finns därmed inga brister i Saneringstekniks anbud eller i Hyresbostäders agerande som kan ha medfört eller kan komma att riskera att medföra att Ocab skulle lida skada. Principen om likabehandling har inte överträtts.

Saneringsteknik

Saneringsteknik bestrider påståendet om att dess anbud inte skulle uppfylla samtliga skall-krav i upphandlingen. Samtliga efterfrågade handlingar har givits in tillsammans med anbudet. De slutsatser som Ocab har kommit fram till stämmer inte överens med informationen som Saneringsteknik har redogjort för i sitt anbud vid tidpunkten för ingivandet av detsamma.

Såsom Hyresbostäder har gjort gällande har Saneringsteknik ingivit handlingar som avser bolagets samarbete med ÖSAB. Saneringsteknik har bifogat cv för samtliga de personer som har åberopats för genomförande av uppdraget, helt i enlighet med uppställt krav.

Saneringsteknik har aldrig framhållit att cv för Fredrik Axelsson givits in tillsammans med anbudet. Däremot har Saneringsteknik i sitt organisationsschema tagit med Fredrik Axelsson (endast med namn) eftersom han ingår i organisationen. Saneringsteknik har enbart givit in cv för de anställda som åberopats för uppdraget, i enlighet med kravet i punkt d.

Ocab har i ansökan om överprövning samt därtill hörande yttranden framfört att Saneringsteknik inte uppfyller kraven som avser (i) asbestsanerare, (ii) organisationsschema samt (iii) arbetsledare.

(i) Asbestsanerare

Inledningsvis konstateras att Ocab inte haft tillgång till samtliga handlingar som Saneringsteknik har givit in i samband med sitt anbud. Av cv som omfattar de personer som kommer att arbeta som asbestsanerare framgår att samtliga dessa har genomgått efterfrågad utbildning. Intyg har bifogats för dessa personer, helt i enlighet med uppställt krav.

(ii) Organisationsschema

Såsom kravet är uppställt i punkten *AFB.52 d* ska anbudsgivare "bifoga en utförlig företagspresentation inklusive organisationsschema där organisation samt kapacitet/personalresurser ska redovisas samt att det tydligt ska framgå vem som ska arbeta med vilka uppdrag". Detta utgör kravet, varken mer eller mindre. Saneringsteknik har bifogat ett organisationsschema som redogör för organisationen samt ett schema som redogör för fördelningen av kapacitet och vilka personer som ska arbeta med vilka uppdrag. Kravet som sådant är uppfyllt. Huruvida Ocab anser att organisationsschemat är korrekt är oväsentligt. Ocab har gjort en egen tolkning av kravet, en tolkning som saknar förankring i förfrågningsunderlaget och därför är felaktig.

(iii) Arbetsledare

Stefan Lindqvist är inte föreslagen som arbetsledare vad avser arbeten som involverar asbest. Arbetsledare för dessa arbeten är Reino Andersson. Saneringsteknik har som arbetsledare för aktuella arbeten således angivit

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING
Enhet 2

DOM

en särskilt utsedd person, vilket även framgår av ingivet cv för Reino Andersson samt av organisationsschema. Reino Andersson uppfyller de krav som åligger en arbetsledare som ska hantera asbestsaneringsarbeten. Samtliga påståenden som Ocab framför avseende Stefan Lindqvist och Fredrik Axelsson är irrelevanta då dessa personer inte kommer att arbeta som arbetsledare inom asbestsanering.

Ocab förefaller ha missuppfattat informationen som anges i kraven för arbetsledare och asbestsanerare och därtill sammanblandat kraven vad gäller utbildning och/eller erfarenhet. Utifrån detta har sedan Ocab granskat Saneringstekniks anbud i försök att hitta felaktigheter för att sedan anhängiggöra dessa hos förvaltningsrätten.

Hysesbostäder har för arbetsledare uppställt krav som avser erfarenhet. Kravet i punkten *AFB.52 e* har följande formulering.

”Den/De personer som anbudsgivaren avser att använda sig av som arbetsledare i detta uppdrag ska ha minst tre års erfarenhet av arbetsledning vid liknande uppdrag inom branschen. Arbetsledaren ska även ha erfarenhet av att arbetsleda och samordna Underentreprenörer.”

Ordalydelsen innefattar inte krav på speciell utbildning såsom Bas-P och Bas-U, något som Ocab vill göra gällande.

Bemötande av Ocabs övriga grunder

Vid tidpunkten för ingivandet av anbudet var samtliga de personer som Saneringsteknik redogjort för i sitt anbud anställda i bolaget. Efter att anbudstiden har löpt ut har upphandlingen varit föremål för två överprövningar. Anbudets giltighet påverkas inte av om anställda skulle ha slutat.

I förfrågningsunderlaget återfinns inte ett krav som avser tillstånd för att transportera asbest. Huruvida en anbudsgivare innehar ett sådant tillstånd spelar över huvud taget inte någon roll vid beslutande om anbudets kravuppfyllnad i aktuell upphandling. Ocabs framställning därom är därför anmärkningsvärd. Inom ramen för LOU är det inte möjligt att kräva att anbudsgivare ska uppfylla andra "krav" än de som finns angivna i aktuellt förfrågningsunderlag. En sådan inställning skulle innebära förödande konsekvenser för samtliga upphandlande myndigheter och enheter vid granskningen av anbudet under utvärderingen.

Sammanfattningsvis ska Ocabs yrkande om rättelse av upphandlingen avslås. Ocab har inte förmått redogöra för omständigheter som talar för att Hyresbostäder agerat i strid med LOU eller dess principer.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Brist avseende anbuds dokumentation (utom cv för Fredrik Axelsson)

Förfrågningsunderlaget innehåller krav på att anbudshandlingarna ska omfatta utförliga cv för personal som anbudsgivaren avser att använda sig av i uppdraget. För det fall anbudsgivaren avser att anlita underentreprenör ska anbudshandlingarna enligt förfrågningsunderlaget omfatta sådan dokumentation avseende underleverantören samt kopia på ifrågasvarande kontrakt mellan anbudsgivaren och underleverantören.

Ocab uppger sig inte ha tagit del av cv avseende underentreprenören ÖSAB eller av kontrakt mellan ÖSAB och Saneringsteknik men ifrågasätter om Saneringsteknik gav in dessa handlingar tillsammans med sitt anbud. Om så inte skedde anser *Ocab* att Saneringstekniks anbud inte uppfyller skall-kraven i denna del.

Hysesbostäder anser, under hänvisning till i förvaltningsrätten ingiven dokumentation, att Saneringstekniks anbud innehållit efterfrågade handlingar samt framhåller att Ocab accepterat att inte få del av dessa i samband med att Ocab begärde ut samtliga anbud i upphandlingen.

Saneringsteknik menar också att anbudet omfattat efterfrågade handlingar.

Förvaltningsrätten finner att vad Ocab anfört inte medför att Hyresbostäder brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU.

Organisationsschema

Enligt förfrågningsunderlaget ska anbudsgivaren bifoga anbudet "en utförlig företagspresentation inklusive organisationsschema där organisation samt kapacitet/personalresurser ska redovisas". Av organisationsschemat ska även framgå vilken av angivna yrkeskategorier respektive personal hör till samt anställningsgrad.

I organisationsschema som Saneringsteknik bifogat sitt anbud anges att Anders Almgren och Niklas Sjöberg är vd i Saneringsteknik och att Fredrik Axelsson är vd i ÖSAB. I företagspresentation för ÖSAB anges att företaget sedan 1998 drivs av Ricky Axelsson ensam.

Av registreringsbevis från Bolagsverket för Saneringsteknik framgår att Anders Almgren och Niklas Sjöberg är styrelseledamöter och att de var för sig tecknar firman.

Ocab menar att det av Saneringsteknik bifogade organisationsschemat inte är korrekt eftersom det vid kontroll med Bolagsverket kommit fram att varken Anders Almgren eller Niklas Sjöberg är registrerad som vd i

Saneringsteknik. Det måste enligt Ocab antas att Hyresbostäder med kravet efterfrågar substantiell information om tänkt organisation, i annat fall fyller kravet enligt Ocab ingen funktion. Det är enligt Ocab aktiebolagsrättsligt fel att påstå att någon är vd om så inte är fallet. Saneringsteknik har enligt Ocab brutit mot skall-kravet beträffande organisationsschema. Att godta detta utgör enligt Ocab ett brott mot principerna om transparens och likabehandling.

Ocab noterar att underleverantören ÖSAB i sin företagspresentation angivit att det sedan 1998 drivs av Ricky Axelsson ensam men att det inte avspeglas i ÖSAB:s organisation där Fredrik Axelsson anges som vd.

Hyresbostäder anser att skall-kravet avser endast ”ingivande” av organisationsschema och att detta krav uppfyllts av Saneringsteknik.

Hyresbostäder framhåller att ordvalet saknar betydelse för anbudsgivarens kapacitet vilket är det som ska prövas utifrån det ingivna. Att utesluta Saneringsteknik på denna grund skulle enligt *Hyresbostäder* innebära ett brott mot principerna om likabehandling och proportionalitet.

Saneringsteknik anser sig ha bifogat ett organisationsschema som uppfyller förfrågningsunderlagets krav.

Förvaltningsrätten konstaterar att Ocab ifrågasätter organisationsschemat för Saneringsteknik endast på den grunden att Anders Almgren och Niklas Sjöberg i detta anges som vd trots att Bolagsverkets register inte innehåller uppgift om detta. I målet har inte kommit fram att en sådan diskrepans skulle ha betydelse för en leverantörs kapacitet att utföra de av *Hyresbostäder* efterfrågade tjänsterna. Mot den bakgrunden anser förvaltningsrätten att kravet på organisationsschema inte bör ges längre räckvidd än att det får anses uppfyllt av Saneringsteknik.

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING
Enhet 2

DOM

Att Ricky Axelsson "driver" ÖSAB ensam utesluter inte att det i företaget finns vd eller andra anställda. Förvaltningsrätten finner därför att Saneringsteknik inte heller här har brutit i kravuppfyllelse.

Av det anförda följer att Hyresbostäder enligt förvaltningsrätten inte begått något upphandlingsfel avseende organisationsschema.

Avsaknad av asbestutbildning för arbetsledare

I förfrågningsunderlaget (AFB.52 e) anges rörande arbetsledare: Den/de personer som anbudsgivaren avser att använda sig av som arbetsledare i detta uppdrag ska ha minst tre års erfarenhet av arbetsledning vid liknande uppdrag inom branschen. Arbetsledaren ska även ha erfarenhet av att arbetsleda och samordna underentreprenörer. Anbudsgivaren ska i sitt anbud bekräfta att ställda krav uppfylls. Anbudsgivaren ska även bifoga utförligt cv för arbetsledare som styrker minst ovan angiven erfarenhet.

I Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2006:1) om asbest finns bestämmelser om bl.a. utbildning för den som utför arbete, även arbetsledning, avseende asbest. Arbetsmiljöverket har meddelat allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna.

Saneringstekniks anbudshandlingar omfattar organisationsschema och där anges Stefan Lindqvist som arbetsledare hos Saneringsteknik, Fredrik Axelsson som arbetsledare hos ÖSAB och Reino Andersson som arbetsledare hos ÖSAB avseende asbestsanerare. Saneringstekniks anbudshandlingar omfattar även cv och utbildningsbevis för Reino Andersson.

Ocab framhåller att det i saneringstekniks anbud inte finns uppgift om att annan person skulle kunna vara arbetsledare än Stefan Lindqvist och

Fredrik Axelsson och att de saknar utbildning som krävs enligt AFS 2006:1 när det gäller arbetsledning vid arbete avseende asbest. Skall-kravet som avser arbetsledares erfarenhet kan därför enligt Ocab inte anses uppfyllt. Anbudet från Saneringsteknik ska därmed enligt Ocab förkastas. Om förvaltningsrätten skulle finna att förfrågningsunderlaget ska uppfattas på annat sätt än att det för arbetsledare ställs krav på godkänd utbildning och relevant erfarenhet anser Ocab att förfrågningsunderlaget är otydligt och brister i transparens eftersom Ocab och andra leverantörer uppfattat kravbilderna så att den harmonierar med hur arbetet faktiskt ska utföras.

Hyresbostäder anser det irrelevant huruvida Stefan Lindqvist uppfyller skall-kravet och att detta är utförandevillkor och inte krav på anbudets form. Hyresbostäder framhåller att Saneringsteknik, trots att detta inte explicit efterfrågats, i organisationsschema och cv angett särskild arbetsledare för asbestarbeten, Reino Andersson, som uppfyller de utförandevillkor som återgivits rätt av Ocab.

Saneringsteknik framhåller att det är Reino Andersson som är arbetsledare vad avser arbeten som involverar asbest och att Stefan Lindqvist eller Fredrik Axelsson inte kommer att arbeta som arbetsledare inom asbestsanering.

Förvaltningsrätten kan inte finna annat än att Saneringsteknik uppfyllt ifrågavarande krav genom arbetsledaren för asbestarbeten, Reino Andersson. Vidare anser förvaltningsrätten inte att utformningen av förfrågningsunderlaget bör underkännas. Hyresbostäder har därmed inte förfarit felaktigt i upphandlingen med avseende på detta.

ÖSAB:s arbetsledare

I förfrågningsunderlaget (AFB.52 e) anges rörande arbetsledare: Den/de personer som anbudsgivaren avser att använda sig av som arbetsledare i detta uppdrag ska ha minst tre års erfarenhet av arbetsledning vid liknande uppdrag inom branschen. Arbetsledaren ska även ha erfarenhet av att arbetsleda och samordna underentreprenörer.

Ocab framhåller att Fredrik Axelsson enligt organisationsschema är arbetsledare hos ÖSAB och att det inte finns uppgift kring hans roll som Bas-P och Bas-U eller uppgift om huruvida han har relevant asbestutbildning. Enligt *Ocab* har Fredrik Axelsson inte heller adekvat ledarskapsutbildning.

Hysesbostäder invänder att de skall-krav som *Ocab* menar att det föreligger en brist kring inte motsvaras av ett skall-krav i förfrågningsunderlaget. *Hysesbostäder* framhåller att det i förfrågningsunderlaget saknas krav på att anbudsgivarna ska offerera en person som innehar Bas-P och Bas-U och en person som innehar en adekvat ledarskapsutbildning. Angående att det för Fredrik Axelsson saknas uppgifter om relevant asbestutbildning hänvisar *Hysesbostäder* till det som angetts avseende arbetsledaren Stefan Lindqvist.

Saneringsteknik framhåller att det är Reino Andersson som är arbetsledare vad avser arbeten som involverar asbest och att Fredrik Axelsson inte kommer att arbeta som arbetsledare inom asbestsanering. Även *Saneringsteknik* anser att det inte finns något krav på speciell utbildning såsom Bas-P och Bas-U.

Enligt *förvaltningsrätten* medför inte vad Ocab nu anfört att Saneringsteknik brustit i kravuppfyllelse. Något upphandlingsfel i denna del har därför enligt *förvaltningsrätten* inte begåtts av Hyresbostäder.

Avsaknad av intyg

I förfrågningsunderlaget ställs krav på att anbudsgivaren ska tillhandahålla två asbestsanerare som måste ha godkänd utbildning enligt AFS 2006:1 och att intyg för detta ska bifogas anbudet.

Ocab framhåller att inte framgår att de i Saneringstekniks anbud namngivna asbestsanerarna har genomgått godkänd asbestutbildning. Det faktum att Saneringsteknik förlorat den personal som är angiven i anbudet är dock enligt *Ocab* inte en enskild grund för uteslutning av Saneringstekniks anbud.

Hyresbostäder invänder att med Saneringstekniks anbud gavs cv in, cv för avsedda asbestsanerare innehåller intyg för genomförd asbestutbildning.

Saneringsteknik invänder också att det av cv framgår att asbestsanerare genomgått efterfrågad utbildning.

Förvaltningsrätten finner att annat inte har kommit fram än att Saneringsteknik uppfyllt kravet. Hyresbostäder har därför inte begått något upphandlingsfel i denna del. Att ifrågavarande personer inte finns kvar hos ÖSAB föranleder inte någon annan bedömning.

Avsaknad av tillstånd

Ocab framhåller att det krävs ett tillstånd för att transportera asbest och att ÖSAB inte har något sådant tillstånd. Det faktum att Saneringsteknik

saknar transporttillstånd är dock enligt Ocab inte en enskild grund för uteslutning av Saneringstekniks anbud.

Saneringsteknik invänder att det i förfrågningsunderlaget inte finns något krav som avser tillstånd för att transportera asbest. Enligt Saneringsteknik är det inom ramen för LOU inte möjligt att kräva att anbudsgivare ska uppfylla andra krav än de som finns angivna i aktuellt förfrågningsunderlag.

Förvaltningsrätten anser inte att Hyresbostäder brutit mot bestämmelse i LOU genom att pröva Saneringsteknik anbud trots att ÖSAB saknat tillstånd avseende transport av asbest.

Cv för Fredrik Axelsson

I organisationsschema som Saneringsteknik bifogat sitt anbud anges att Fredrik Axelsson hos ÖSAB är vd samt, jämte annan, beställarens kontaktperson och arbetsledare.

I förfrågningsunderlaget (AFB.52 d) anges rörande "resurser" (saneringstekniker, asbestsanerare, radonsanerare, fukttekniker och rivare) att Hyresbostäder, vid kravuppfyllelse genom samarbete med annat företag, kräver att samma dokument som anbudsgivarens skickar med anbudet för det egna företaget även ska skickas med för det samarbetande företaget. Det anges vidare att det till anbudet endast ska bifogas cv för de anställda som åberopas för att uppfylla kraven.

I förfrågningsunderlaget (AFB.52 e) anges rörande "arbetsledare": Den/de personer som anbudsgivaren avser att använda sig av som arbetsledare i detta uppdrag ska ha minst tre års erfarenhet av arbetsledning vid liknande uppdrag inom branschen. Arbetsledaren ska även ha erfarenhet av att

arbetsleda och samordna underentreprenörer. Anbudsgivaren ska i sitt anbud bekräfta att ställda krav uppfylls. Anbudsgivaren ska även bifoga utförligt cv för arbetsledare som styrker minst ovan angiven erfarenhet.

Beträffande ”anbuds form och innehåll” föreskrivs i förfrågningsunderlaget (AFB.31) vilka krav ett anbud ska uppfylla för att vara komplett. Förutom att handlingar enligt AFB.52 ska bifogas anbudet anges bl.a. att samtliga handlingar som det anbudsgivande företaget är skyldigt att bifoga anbudet gällande det egna företaget även ska bifogas för eventuella underentreprenörer.

Ocab framhåller att Saneringsteknik inte till anbudet bifogat cv avseende Fredrik Axelsson och att även detta är en grund för uteslutning av Saneringsteknik eftersom en sådan skyldighet föreligger enligt förfrågningsunderlaget.

Saneringsteknik säger sig aldrig ha påstått att cv för Fredrik Axelsson givits in tillsammans med anbudet. Enligt Saneringsteknik har Fredrik Axelsson (endast med namn) tagits med i organisationsschemat eftersom han ingår i organisationen. De cv som Saneringsteknik givit in avser enligt Saneringsteknik enbart de anställda som åberopas för uppdraget, i enlighet med kravet i punkt d.

Förvaltningsrätten finner med beaktande av uppgifterna i organisationsschemat att Saneringstekniks anbud inte kan förstås på något annat sätt än att Fredrik Axelsson är arbetsledare. Enligt förfrågningsunderlaget ska cv för arbetsledare bifogas anbudet. Eftersom Saneringstekniks anbud inte innehållit något cv för Fredrik Axelsson uppfyller inte anbudet förfrågningsunderlagets krav för att vara komplett. Hyresbostäder har därför förfarit upphandlingsrättsligt felaktigt genom att ändå utvärdera anbudet.

Brister i förfrågningsunderlaget

Ocab framhåller att Saneringstekniks och Hyresbostäders inställning inte sammanfaller och att detta tyder på att förfrågningsunderlaget är otydligt och uppfattas olika av anbudsgivarna. Enligt *Ocab* är detta en grund för att upphandlingen ska göras om.

Förvaltningsrätten anser att vad *Ocab* anfört i denna del inte ska medföra att upphandlingsrättsligt fel föreligger beträffande förfrågningsunderlaget.

Skada och åtgärd

Ocab anser att anbudet från Saneringsteknik ska förkastas. Genom att utvärdera Saneringstekniks anbud har Hyresbostäder enligt *Ocab* brutit mot bl.a. likabehandlingsprincipen. *Ocab* menar att *Ocab* lider eller riskerar att lida skada till följd av Hyresbostäders felaktiga tilldelning eftersom *Ocab* – om utvärderingen gjorts korrekt – skulle ha rangordnats som etta i ramavtalet.

Hyresbostäder anser att Saneringstekniks anbud rätteligen har antagits då det uppfyller samtliga krav och innehåller samtliga efterfrågade dokument. *Hyresbostäder* anser sig vidare ha följt kraven i förfrågningsunderlaget vid utvärdering av anbuden och agerat i enlighet med bestämmelserna i LOU och de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna, i synnerhet likabehandlingsprincipen. *Ocab* har enligt *Hyresbostäder* därför inte lidit skada.

Förvaltningsrätten har ovan funnit att Saneringstekniks anbud inte uppfyller förfrågningsunderlagets krav eftersom det saknar cv för Fredrik Axelsson och att det därför var fel av *Hyresbostäder* att utvärdera Saneringstekniks anbud. Enligt *förvaltningsrätten* har detta fel, som

innebär att Hyresbostäder brutit mot bestämmelse i LOU, medfört att Ocab i ramavtalet rangordnats som tvåa i stället för etta. Felaktigheten har alltså medfört att Ocab lidit eller kan komma att lida skada. Det finns därmed grund för ingripande mot upphandlingen.

Eftersom felet inte avsett det konkurrensuppsökande skedet finner förvaltningsrätten att den lämpligaste åtgärden är en rättelse som ska bestå i en ny anbudsutvärdering där anbudet från Saneringsteknik inte beaktas. Ansökan om överprövning ska bifallas på detta sätt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man gör det finns i bilaga 1 (DV 3109/1 D LOU).

Magnus Wickström

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att prövningstillstånd meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Vanligtvis får, då kammarrätten inte har fattat något interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, avtal slutas omedelbart. **I de fall där kammarrätten har fattat ett interimistiskt beslut om att avtal inte får ingås, får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt det interimistiska beslutet.** Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen.
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet.
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd.
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta.
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.